

PROFILAKTIKA INSPEKTORINING NAZORAT-LITSENZIYA QOIDALARIGA RIOYA ETILISHINI TA'MINLASH FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Baxtiyurov Azizbek Alisher o'g'li

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17274964>

Annotatsiya. Mazkur maqolada profilaktika inspektorlarining nazorat-litsenziya faoliyatidagi o'рни, ularning huquqiy vakolatlari va ushbu yo'nalishdagi faoliyatni takomillashtirishning dolzarb masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, litsenziya talablari va shartlariga rioya etilishi ustidan samarali nazorat o'rnatish, tadbirkorlik subyektlari bilan o'zaro hamkorlikni kuchaytirish, profilaktika inspektorlarining kasbiy malakasini oshirishga doir takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: profilaktika inspektori, nazorat, litsenziya, huquqbuzarliklar profilaktikasi, vakolat, tadbirkorlik, huquqiy mexanizm, samaradorlik.

Kirish

Bozor iqtisodiyoti sharoitida litsenziyalash tizimi xo'jalik faoliyatini tartibga solishning eng muhim huquqiy mexanizmlaridan biridir. Litsenziya – bu muayyan faoliyat turi bilan shug'ullanish uchun davlat tomonidan beriladigan ruxsatnoma bo'lib, uning shartlari va talablariga rioya etilishi ustidan nazoratni ta'minlash profilaktika inspektorlarining muhim vazifasidir.

O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy islohotlarning chuqurlashuvi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishi natijasida litsenziya tartib-taomillari soddalashtirilgan bo'lsa-da, ayrim subyektlar tomonidan bu sohada qonun buzilishlariga yo'l qo'yilayotgani kuzatilmoqda. Shu sababli, profilaktika inspektorlarining nazorat-litsenziya faoliyatini takomillashtirish zaruriy ehtiyojga aylangan.

Asosiy qism

1. Profilaktika inspektorining nazorat-litsenziya faoliyatidagi o'рни

Profilaktika inspektori — bu huquqbuzarliklarning oldini olish, ularning sabablari va shart-sharoitlarini bartaraf etish bilan bir qatorda, tadbirkorlik subyektlarining litsenziya shartlariga rioya etishlarini nazorat qiluvchi mas'ul davlat xizmatchisidir. Uning faoliyati quyidagi asosiy yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

- xo'jalik yurituvchi subyektlarning litsenziya talablariga rioya etishini monitoring qilish;
- aniqlangan qonunbuzarliklar bo'yicha ogohlantirishlar va ma'muriy chora ko'rish;
- litsenziyalovchi organlar bilan hamkorlikda profilaktik tadbirlar tashkil etish;
- fuqarolar murojaatlarini o'rganish va qonuniy choralar ko'rish.

2. Nazorat-litsenziya faoliyatining huquqiy asoslari

Profilaktika inspektorining ushbu yo'nalishdagi faoliyati O'zbekiston Respublikasining quyidagi normativ-huquqiy hujjatlariga tayangan holda amalga oshiriladi.

Mazkur hujjatlar profilaktika inspektorining nazorat faoliyatini huquqiy jihatdan mustahkamlaydi hamda ularning mas'uliyatini oshiradi.

3. Faoliyatni takomillashtirish omillari

Profilaktika inspektorining nazorat-litsenziya faoliyatini takomillashtirish uchun quyidagi yo'nalishlarda ish olib borish maqsadga muvofiq:

- **Axborot texnologiyalarini joriy etish.** Litsenziya monitoringini elektron reyestr asosida yuritish, huquqbuzarlik holatlarini onlayn kuzatish;

- **Kasbiy malakani oshirish.** Inspektorlarni iqtisodiy-huquqiy yo'nalishdagi o'quv kurslari orqali tayyorlash;
- **Hamkorlikni kengaytirish.** Davlat soliq qo'mitasi, Bandlik agentligi va Mahalla tizimi bilan axborot almashinuvini yo'lga qo'yish;
- **Profilaktik suhbatlar tizimi.** Litsenziya egalari bilan muntazam huquqiy tushuntirish ishlari olib borish orqali qonunbuzarliklarning oldini olish.

4. Muammolar va takliflar

Amaliyotda quyidagi kamchiliklar kuzatiladi:

- ayrim hududlarda nazorat mexanizmlarining sustligi;
- inspektorlar tomonidan huquqiy madaniyatning yetarli darajada shakllanmaganligi;
- litsenziya monitoringi bo'yicha yagona ma'lumotlar bazasining yo'qligi.

Ushbu muammolarni hal etish uchun quyidagi takliflarni keltirish mumkin:

1. Litsenziya nazorati uchun yagona elektron platforma yaratish;
2. Profilaktika inspektorlarining faoliyatini baholovchi reyting tizimini joriy etish;
3. Litsenziya talablariga oid huquqiy me'yorlarni soddalashtirish va ularning izohli sharhlarini amaliyotga tatbiq etish.

Xulosa

Profilaktika inspektorining nazorat-litsenziya qoidalariga rioya etilishini ta'minlashdagi faoliyati jamiyatda qonuniylik va tartib-intizomni mustahkamlashda muhim o'rin tutadi. Ushbu yo'nalishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish, litsenziyalovchi organlar bilan uzviy hamkorlikni yo'lga qo'yish hamda inspektorlarning malakasini oshirish orqali nazorat tizimini yanada takomillashtirish mumkin. Bu esa huquqbuzarliklarning oldini olishda samaradorlikni oshiradi va fuqarolik jamiyati barqarorligiga xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Abdullayev, R. *Huquqbuzarliklar profilaktikasi nazariyasi va amaliyoti*. — Toshkent: Akademiya, 2019.
2. Karimov, D. *Ichki ishlar organlari faoliyatida litsenziya nazoratini tashkil etish masalalari*. — Toshkent: IIV nashriyoti, 2021.